

SZARVAS és VIDEKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADATNAK.

Felelős szerkesztő Benozúr Sándor

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . . . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők.

Hirdetéseket jutányos áron elfogad.

BÉLYEGDÍJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČAR.

Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF

A meztelenségek.

(B. J.) Vétkezne a művészi érzék fejlesztése ellen az, aki a művészet terén, általában kárhözvethető a női test kultuszát, Semmi nem fejezi ki annyira a szépet, mint egy igazán bájosan megfestet vagy kifaragott női test, éppen ezért az összes figurális művészetünk alapját a női test kultusza képezi. Ha egy-egy nagy művész örökké szép, és a báj minden kellékével felruházott meztelen nő alakját szemléljük, szemünk előtt, csak a szép lebeg, és a szemlélés a buja gondolatok és érzelmek felkeltésére ingerít soha sem át. Ez a női test kultuszának eszménye, de hol van ettől a valóság! A mai kor által kultivált meztelenség nem az eszmény kifejezésére, de ellenkezőleg, a buja képzelmelek felkeltésére és ingerlésére van szánva, szerepe olyan mint a kaviár és osztrigák, az étvágy gerjesztés.

Vizsgáljuk csak végig a képes levelező lapok-e kor hóhortjának — egész sorozatát. Az örökké való Chimay hercegné, a maga különféle öltözetlenségében, és különböző pozáiban, számos levelezési lapon gyönyörködött a szemét és irigylés tárgyává teszi, az ő Rigó Jancsiát De ezen kívül még számos plasztikai szépséggel találkozunk, akik még kevesebb toillettel bírnak mint a mennyit Chimay hercegnén láttunk, pedig a Chimay hercegnét ábrázoló leve-

lezési lapok után, alighinné az ember, hogy még kevesebb toillettel is lehetséges.

Nem lehet csodálkoznunk a kóros állapot általános terjedésén, hisz a szellemi élet, a jó ízlét irányítására hivatott fővárosi tárlataink és színházainkban, a meztelenség, még pedig a szeszszívás meztelenség, mely éppen ellentéte, az örökké szép meztelen női test kultuszának, valóságos origiákat ül. Nézzük csak mi volt a múlt hetekben, az állam által az adozó polgárok filléreim fentartott m. kir. opera házában látható. Minden ujság olvasó előtt ismeretes, Labunszkaja Mária orosz táncosnő fellépett az opera házában, ide iktatjuk az egyik fővárosi lap kritikáját! Labunszkaja Mária valóságos szenzációt keltet, megfoghatatlan vakmerőséggel, és bájos szemérmelenséggel bemutatta mind azt, amit voltaképpen csak az alkony titkos homályában volna szabad megmutatnia. A kisasszony igazán szép, szinte észbódító jelenség: a kosztümje pedig tulusz még a teljes meztelenségen is. Felső testét csak néhány, alig ujnyi vas agságu és természetesen gyémántokkal kirakott bársony szlag takarja. A tánc pedig valóságos akrobata mutatvány a feje mindég lent van, míg lábai fent a levegőben kapálóznak, ez pedig azért is érdekes, mert bőszoknyája alatt teljesen átlátszó rózsaszínű trikót visel. Szóval Labunszkaja kisasszony a legnagyobb rekordot érte el, a nálunk bemutatott vala-

menyi meztelenségek között, és az ő táncához képest, még az ősbudavári hastánc mutatványok egy zardabeli házi mulatság jelentőségének nivójáig törpülnek.

Ez történik a m. kir. operaházban. Természetes, hogy a többi magán tőkével fentartott színházak melyeknek egyik főcélja, a mielőtt nagyobb jövedelem, szintén iparkodnak a jó példát hol megelőzni, hol követni. Az osztrigás Mici híres eltört bögréjét minden megbotránkoztatás nélkül éneklik és hallgatják végig a szecesszó című színpadra hozott korpében, a tettenért házasságtörést, a háló szoba titkainak leplezetlen és reális előadása mellett, valóban a szemlélő elé varázsolják. Mind ezen nem igen botránkozunk meg, a bakfisleányok éppen úgy végig hallgatják és nézik mindezeket, mint a kiélt vén kéjencek, mert ez divat — inkább hóhort, — ez szecesszó.

Aligha állítja valaki, hogy midéz, az erkölcsi érzék és a jó neveltség fejlesztésére szolgálhatna, így teljesen jogosult a sajtónak felszólalása ezen, a párizsi külvárosi színházakból átvett, és a félvilág valamint a szalma özvegyek gyönyörködtesére szerzett színműveknek, a fővárosi és ennek hatása alatt, a vidéki színpadokon való színrehozatala ellen. Nem akarunk az alszemérem bajnokainak sorába lépni ami szép, az akár milyen környezetben a szép érzék fejlesztésére szolgál, de kétségtelen, hogy egész

SZARVAS és VIDEKE TÁRCZAJA.

Visszaemlékezések.

Igaza van a költőnek, hogy „Ki multjára érteketlen — Jobb jövőre érdemetlen.“ Lám Róma, Athene, Spárta napjai ma is tüdőkölnék a történelem lapjain, míg az „ötig olvasni nem tudó déli nép“ észrevétlenül enyészik el. — Ezen költői állítás méltán vonatkozhatik az egyes községekre is, melyeknek az volna egyik hivatásuk, hogy a múltjukra vonatkozó adatokat, forrásokat, hagyományt s mindent emléket összegyűjtve, azokat levéltárilag kezeljék s a megsemmisülésről megóvják.

Alföldünk messze határán belül — sajnos — kevés község létezik, mely a multat felvilágosító rendes levéltárral bírna, mert a régi iratok, jegyzőkönyvek s legnagyobb részt a volt okiratok, a török-tatár- és rácok dúlásai folytán megsemmisültek, míg némely részben a közöny és hanyagságnak áldozatul estek.

Ily községek sorába vehető Szarvas városa is, melynek viszontagságos multjáról vajmi kevés adat létezik. Pedig a történelem tanúsága szerint a honfoglalás idején Ősiba, Velek alvezérek a Körös balpartján fennállott Szarvas-halomnál táboroztak, ismét a hódító Mátyás király seregei itteni gázlón kelttek át a „Keres“ folyón, és a töröknek itti erős vára állott sat., a miről Béla király névtelen jegyzője emlékezik. A mi a városunk multjáról köztudomásra jutott, az leginkább csak a Conventek, Káptalanok, megyei és uradalmi levél-

tárak poros aktáiból került elő, de a helyi monographia korébe felvéve még sem lett.

Néhányan érdeklődtek ugyan ez ügyben, s igyekeztek fáradságos kutatások után e téren mozogni, azonban mert Szarvasnak rendes levéltára nem volt, (maig sincsen), tehát oly monographiát, mely hitetes adatokra alapíthatott volna — közre sem bocsáthattak.

Első utörő volt e téren Hellebranth János, a városnak 1819—1852. években jegyzője, a ki e város újra alapításának százados emlékére írt egy kis történelmi vázlatot. Utána Zsilinszky Mihály, főiskolánkban működött tanár, 1872-ben bocsátotta közre „Szarvas város történelme és jelen viszonyainak leírása“ című munkáját. Ugyan ő fáradságosan kutatótt nemcsak városunknak 1722. évről szóló csonka irattárában, hanem a helybeli ev. Egyház archivumában, a szomszéd Szent-Andrá, Mező-Túr stb. irattárában is, s így városunk történelmére vonatkozó adatokból bővebben értesülhetett, azonban teljesen biztos forrásokat mégsem fedezhetett tel.

A mostani nemzedéknek jutott tehát feladatánál, hogy e téren minden lehető elkövessen. buzgón kutasson, s a netán felfedezhető adatot megőriztesse. a mi csak városunk multjára vonatkozik.

Ime, megkezdte e munkát a helybeli sajtó.

A körösparti grófi új kastély helyén a hatvanas évek közepe tájáig állott fenn a régi városháza. Ennek padlásán volt elhelyezve nagy régi irathalmaz. Sokan erről azon hiszemben voltak, hogy ott csupán borbírói számadások vannak, melyek a városházán 1836. évig étkezési szokott előjáróság italfogyasztásáról szólnak s

ezért a város „gazdasszonya“ innen hordozgatta le „tűz-élesztő anyagot, gyujtogatásra s egyéb. Pedig — á mint később kiderült, ezen irathalmazban értékes adattal bíró akták is voltak. Midőn az Előjáróság a jelenlegi új városházába költözködött, a padlásán levő irathalmaz is áthozatott ide, mely alkalommal bizony sok iromány pusztulhatott el. Egy irástudó épen azon időben véletlenül oda érkezvén, érdeklődött az irathalmaznak átszállítási manipulációja iránt, s látván azt hogy a eseléség az irathalmazt mindenekelőtt favillával a portól és szeméttől mentesítette, s azt amint illik, szép módjával falapáttal hamvasokba szedte s a kocsiira rakta fel, — szemébe tűnt egy régi térkép, mely a várost girbe-gurba utcával, szétszórt épületeivel ábrázolá. Ennek megmentése után, miután a város szabályozása előtti időkre vonatkozott, mint regiség a váltásági pénztár szobájában őriztetett s a megsemmisüléstől megmentetett. Az irathalmazban felfedezve Ión továbbá egy írott régi kézirat: „Administratio Census Dominatus Port. Lucht. Domest es Series Judic. Oppidi Szarvas czimmel**“ érdekes történelmi adatokkal telve — Továbbá Markovitz Mátyás volt lelkész irataiból 1735—1762. évekről töredékek, — ismét Machula Gábor volt lelkész iratok romja „Hist. Eccl. Szarvasensis 1722—1812. évekről, — úgy Theschedik Sámuel

*) Ezekben csakugyan találtatott a számos „égtmsztro-vilo se na atrament doljevanja . . okovi pálcnehó.“ A szűm mennyiségét a molyok rágták ki, s így azt kipuhatolni bajos lenne.

***) Tudtunkkal ezen kézirat meg van, a több évekk el ezéltt rendezni kezdett irattár elenchusában. — A rendezés miézt szakított meg? rendes irattárnok mai napig sincs.

más hatást kelt a szemlélőben a milói Venus formás idomáinak csodálása, és mást Lakunskája Mária átlátszó rozszaszin selyem trikóval alig takart testének szemléletete, pedig mindkettőnek a célja, a művészet bemutatása, csak hogy az utóbbi esetben minden csak a művészet nem jut a néző eszébe.

Ezen obszcén irányzat, fájdalom, terjed a nép tudatlanabb rétegében is, a mindenféle meztelenségeket ábrázoló levelezési lapok már is érzetik a hatásukat, már a pár nép is küldözgeti egymásnak ezeket a híres anziksz kártyákat. Hogy ez helyes, és a műveltség terjesztésére az erkölcsiérzék nevelésére alkalmas lenne, azt nem mondhatjuk. Ideje volna, hogy a nő, méltóság lealacsonyítására vezető ezen irányzatnak, már egyszer gátat vessünk, és szakítva a túl finom és szemérmetlen műveltséggel, a műveltséget a jó erkölccsel, illetve az erkölcsi tisztasággal egyesítsük mert a jó erkölcs, miként azt a maroknyi bur nép az angolok felett aratott számos diadalával fényesen bizonyítja minden ország támasza és talpköre.

HIREK.

— **Lelkész választás.** Lapunk előbbeni számában hírt adtunk arról, hogy a szarvasi ág. ev. egyháznál üresedésben lévő lelkészi állás — választás utján — betöltése ma lesz. Mint a körülmények mutatják, Szarvason régen volt oly nagymérvű érdeklődés lelkész választás iránt mint ez uttal. A választók Bakay Péter és Scholz Gyula lelkészek körül csoportosulnak, s mint az előjel mutatja, a netáni gőztes csak csekély többséggel lesz megválasztva.

— **Papválasztás.** A helybeli ág. ev. egyháznak ma 10 órakor ejtetik meg a papválasztás a nagytemplomban. A tegnap délután lezárt szavazók listjroma szerint 4090 egyháztagnak van szavazati joga. Kivánatos, hogy jogait minél többen gyakorolják s oly jelölt körül csoportosuljanak, akinek ismert multja és jelene, nem különben az egyházi ügyek körül kifejtett példás munkássága kellő biztositék az egyház békéjének fentartására és biztositására.

— **Tanulók hangversenye.** Főgimnásiumunk tanulóifjúsága február 3-án tartotta meg szokásos évi hangversenyét, és szavallati estélyét. Ami az estély sikerét általában illeti, lehetetlen az előbbi évekhez képest haladást nem konstatálnunk, mely haladás a tanulóknak ugy szavallatában, mint a zenei szónok precíz előadásában, valamint az énekkel előadásában megnyilvánult. Mindezekben főérdeme tagadhatatlanul

Levius Ernő zenetanárnak van, kinek vezetése alatt különösen a tanulói dalkar haladása határozottan szembeötlő. A nem nagy számú, de igazán lelkes közönségnek többször volt alkalmja a szereplőknek megérdemelt tapsokat juttatni. Így fapssal jutalmazta magának az énekkarnak számait, s nem kisebb tetszéssel fogadta a zongorán közreműködő pap és tanítóiának komoly igyekezetre valló zongora előadását. A szavallati darabok előadásában derekasan kitétek magukért az összes szereplők: Penyaska M. és Sámuel V. dialogjával, Grossmann Emil monologjával, Rusz Zoltán és társa komoly darabjaikkal, Wolf József „Keresztes vitéz”-nek hatását csökkentette azon körülmény, hogy különben szépen színezett előadását meglehelősen elnyomta a tulságosan erős zenekíséret. Végül a tanulósság érdekében közreműködő tanároknak: Saskó S. és Levius Ernőnek zongora és harmónium duettjéről kellene kiemeloleg nyilatkoznunk, de az ismert két zenésznek sikeréről szólna elégnok tartjuk, ha a közönségnek és általában a hallgatóságnak kitörő, s ismétlést kívánó tetszészajáról megemlékezünk.

A február 3-án lefolyt tanulói ének-, zene- és szavallati estély összes bevétele 134 korona és 40 fill. volt. Ez összeg főleg a kegyes pártfogók felülfizetéséből szaporodott föl emyire. Midőn ezt hálásan fölemeljük, talán nem veszik a felülfizetők rossz néven, hogy hozzájáruláuk arányát számkömben és névszerint hely szűke miatt itt fel nem soroljuk. Ez azonban nem ment fel azon kedves kötelesség alól, hogy áldozatkész érdeklődésüket ez uttal is meg ne köszönjük. A kiadások levonásával kerékszámban 100 korona volt a tiszta bevétel, melynek nagyobb része a törlesztésre vásárolt pedál-harmónium árára lesz felhasználva. A rendezőség.

— **Az öcsödi takarékpéptár részvénytársaság** évi rendes közgyűlését f. hó 21-én d. e. 9 órakor tartja meg saját helyiségében. Minthogy az e pénzintézetért nagyobb mérvű veszteségek folytán, e közgyűlésen a részvények névértékének 40 % lefolygése is a megvitatás tárgyát fogja képezni; ez uton is felhívjuk a részvényeseket, hogy saját érdekeik megvédése céljából, mennél számosabban jelenjenek meg e közgyűlésen.

— **A szarvasi ipartestület** évi rendes közgyűlését, f. hó 21-én d. e. 9 órakor tartja meg, az Árpád szálloda dísztermében.

— **A kondorosi hölgyek** f. hó 4-én felette sikerült pikniket rendeztek, a mulatság sikerültét mi sem jelzi jobban, mint az, hogy kondorosi szokás szerint csak másnap délben ért véget. Mint levelezőnk írja, a mulatság kedélyességéhez nagyban hozzá járult az is, hogy a nagy számmal megjelent hölgyek a lehető legegyszerűbb öltözékekben jelentek meg.

— **Előjárásúguuk szivesfigyelmébe** ajánljuk az „Árpád” szálloda ernyőjének kijavíttatását; mert legkevésbé sem válik díszére közmégünk éme büszkeségének az, hogy ernyője oly felette siralmas s rongyos állapotban van.

Sok szó esett már a arról helyi lapjainkban, hogy mennyire elhanyagoltak utcáinknak gyalogjárói. Majd ezzel, majd azzal bizonyították az elhanyagolt állapotot. De talán egyik sem volt komolyabb tanúbizonysága az elhanyagoltságnak, mint egyik polgártársunk esete ki a lefolyt héten majdnem teste épségével fizette meg a Buck sarok mellett levő járó lyukas voltát. Ugy történt f. i. a dolog, hogy említett polgártársunk az aszfalt felőli oldalról jöven a Buck-féle oldalon, a gyalogjárón levő decziméteres gödrök egyikében megcsuszott, s lába a bokában egész alaposággal kifeszmodott. Csak a gyorsan előhívott orvosi ssegély folytán esett, hogy hosszasan meg nem szenvedte annak a pár téglának hiányát, melyet Szarvas város előjárósága adófizető polgáraitól sajnálni látunk.

Ugyanezzel kapcsolatban hívjuk fel előjáróságuuk figyelmét a Kontúr-féle sarok melletti öles árokra, mely mellé ily forgalmas helyen okvetlen korlátot kellene a közbiztonság érdekében állítani.

— **Iparosok bálja.** A szarvasi ipartestület f. hó 4-én az Árpád szálloda dísztermében igen sikerült bálát rendezett az olvasó csarnok gyarapítására. Régióta jóhírnevűek az iparos bálók, hanem azt hisszük, hogy az anyagi siker mellett erkölcsi tekintetben aligha volt sikerültebb báljuk az iparosoknak, mint a mostani A rendezőségnek a vendégek iránti előzékenysége, különösen a hölgyek iránti kiváló figyelme nagyban előmozdították azt a fesztelen jó hedvet, amely az egész mulatságot jellemezte s a mely a jelen voltak magaviselésében nyilvánult. Igazán jó benyomással volt mindenkire azaz összetartás az iparosok részéről, hogy a saját érdekek előmozdításában példás egyetértéssel buzgólkodnak. A rendezőségnek emlelt előzékenysége mellett különösen ki kell emelnünk az iparos fiatal-ságnak fáradságot nem ismerő buzgalmit és áldozatkészségét, a mely nélkül bizony aligha lett volna oly fényes sikerű a mulatság. Köszönetet érdemel a rendezőség részéről Ruszjarovics János táncmester is, akinek táncrendezése szintén nagyban hozzájárult a mulatság sikeréhez. A mulatság anyagi eredménye a következő: Bevétel 473 kor. 18 fill. Kiadás 332 kor. 68 fill. Tiszta maradvány 140 kor. 50 fill. Az első négyes 58 pár, a másodikat 48 pár járta. Mondanunk sem kell, hogy a mulatság kivilagos-kiviradtig tartott.

— **A kondorosi polgári olvasókör,** f. hó 11-én azaz ma este, saját könyvtára javára táncmulatságot rendez.

— **Lopás.** F. hó 7—8-dika közötti éjjelen, Melis Mátyás szarvasi lakosnak 968 szám alatti beltelkének udvarán levő s különálló kamrájába — a kerítésnek előleges kibontása után — Melich András, Kohut János, Fabó Pal, Kurucz Mihály és Tomán György, szarvasi suhancok, álkulcs segélyével behatoltak, s onnan 205 klgm. buzát, 10 klgm. szalonát elvittek. Káros jelentése folytán községi rendőrségünk a nyomozást bevezette, s a tetteseket, a fentirt suhancok személyében elis csipte.

— **A Dedek-féle Szentek ölete** című mű-

elkész kéziratából „Memorabilia Szarvas.” című német, nyelven irt töredék; — számosabb régi „Protocollum” latin iratok romjai, — ugy „Halas” reform. községnek a rákok általi elpusztítására vonatkozó kézirati részletek. (Halásztelek a 13. században az egri püspök birtoka volt, s midőn a rákok általi feldulása után a Rákócy-féle mozgalom folytán, ezen reform. község újbóli felépítése céloztatott, ez a magy. kir. Helytartó Tanács által megtagadtott.) Volt még ottan Pero lázadására vonatkozó írásos töredék, s ki tudja még hány történelmi más egyéb kincsek, a melyek az idő rövidsége miatt akkor mert a cselédséget hosszasan munkájában feltartóztatni nem lehetett — hamarosan hamarosan felfedezhetők nem lehetnek. Az irathalmaz ideiglenesen-e? vagy más helyiség hiányában? ismét az új padlásra került, s mai napig (1900. évi január utóján), tehát csaknem négy évtized óta, meg nem érdemelt helyén deportálva, gabona-neműekkel összevegyítve hever, pusztul, s jbenne az egérek és molyférgek rettenetes pusztítást viznek véghez.

Ime! elérkezett annak végső órája, hogy az előjáróság ezen történelmi becses adatok megmentéséről sietve intézkedjék, s megmentse a romok romjait, mert bizony bizony máj proximus arnat Ucalagon!

A helyi sajtó részéről lehetetlen volt ezen állapotokat hallgatással mellőzni; s a mint azokról értesülést szerzett, nem is késett azt köztudomásáa hozni. Hiszen — ha valamely nemzetet széles e világon a szappan fogyasztásról a műveltség és haladás szempontjából lehet elítélni ugy irgalmatlanul pálcát kellene törni a városi intéző körök feje fölött a miatt, hogy a

város multjával nem törődve, irattári becses adatait a végső enyészetnek engedi át.

E napokban tárgyalta a képviselő testület azon ügyet, miként kellene az Uraság birtokában levő pusztarészeket a házi adóval megterhelni, s a domasitka javára bevonni, de miután kellő és biztos adatok — tehát az alap hiányában mozdulni alig volt képes: az előjáróságra utalta az adatok beszerzését. Nagy bölcsesz meg is jegyezte hamarjában, egy az ajtónál hallgalódzó régiebb cseléd, hogy „jó lenne a padlást az iratoktól megisztítani, mert a gazd' Uram is folyton becszankodik a miatt, hogy a padláson tartott zab- s abrak neműnek is nagy ártalmára vagyon.” Ime, a kisbíró privat megjegyzése helyes is, dicsérandó is; szavait csak a tett kövesse!

Tudtunkkal a szomszéd Mező-Tur városa bir „rendes levéltárral”, szakértő rendes és külön dotált levéltárnok kezelése mellett. Ott a török hódoltság idejéből basák által kiadott rendeletek, török nyelven írott levelek (melyek azonban még eddig lefordítva nincsenek), valamint legrégibb annalsok s a Rákócy-félc mozgalomból származott értékes iratok őriztetnek. — Önként felmerül tehát a kérdés: miért nem lehet Szarvason is rendes levéltár, elenckus mellett kezelve? és tanácsos e — mint talán néhányan okoskodnak — a domestikát újabb kiadással megterhelni?! stb.

Bizony a rövidlátó városi atyák csakis ily uton jutnának biztos tudomására annak, hogy Káka, Kondoros Halásztelek, Kis és Nagy Décs, Tóniszállás (ez időben) önálló puszták kiknek jutottak királyi adomány utján birtokukba? Ezelőtt közös legelő jellegével birtak-e?

s az 1845-ik évben megejtett közös legelő szabályozása óta azok mily jellegűeknek tekintendők?

Érdekes az örökvaltsági levéltár is, s ez a városival egyesítve, egy külön rendes levéltárnok által lenne kezelendő.

A midőn jelen — az ügy iránti buzgóságból, eredő hírlapi tudósításunkat, ugy a városi tisztelt Előjáróságnak, mint a képviselőben ülő város atyáknak s a város előhaladását óhajtó egyes férfiak becses figyelmébe ajánljuk, egyuttal azon biztos reményünknek adunk kifejezést, hogy a lakosság újabb azon megterhelhetése alkalmából, mely a városi rendes levéltár felállításából származnék, — a felettes hatóság ezt nemcsak hogy akadályozni nem fogja, hanem az ilyenemű buzgóságuert ügyet még előmozdítandja, s dicsérandó elismeréssel lenne. — Ugy legyen!

Krónikás.

Becsülés.

Ocska könyvkereskedő: Ezekért a könyvekért adok tíz forintot, mert még fel sincsenek vágva.

Jogász: De hát hogy tudja azt, hiszen a könyvek újságpapírosba vannak csomagolva, Talán az újsárol látja?

Könyvkereskedő: Nem, — hanem önről.

Elpuskázott öndicséret.

Elia: Uj kalapra valót pumpomtám a férjemtől.
Emma: Óh, én elvből ellensége vagyok a pumpolásnak. Nekem is égetően szükségem van új kalapra, de míg a mult évi ki nincs fizetve, rá sem gondolok ilyesmire.

ből megjelent a 4-ik füzet. Örömmel jelezhejjük, hogy a Pallas kiadótársulat sem fáradságot sem költséget nem kímél, hogy e lézagnpótló mű minél fényesebb kiállításban jelenjen meg. A szöveg január 18—23-dika közé eső szentek életét tárgyalja. Ismételen ajánljuk e kiválóan, gyönyörűen illusztrált dísmunkát a magyar közönség szives figyelmébe. Megrendelhető a „Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál“ Budapesten.

— **A levelek czimzése.** A posta- és táviróigazgatóság kéri a nagyközönséget, hogy a Budapestre szóló leveleken a gyors kézbesítés czéljából tüntesse ki az utcán és házszámom kívül a közigazgatási kerületet s lehetőleg az emelet és az ajtó számát is. A mozgopostai alkalmazottak ugyanis a Budapestre szóló leveleket már utközben rendezik a közigazgatási kerületek szerint, hogy Budapesten gyorsan szét lehessen osztani az anyagot a közigazgatási kerületeken belül alkotott levélföldi járások szerint.

— **A szarvasi első zenekar** — mely Ráczi Pépi vezetése alatt már évek óta a nyári idény alatt az ország legelőkelőbb fűrdő helyein — Bartfa, Csorba Tátrafüred — játszott, s ki már zenekarával két nyári idényt Londonban töltött, a folyó évi fűrdő idényre, a magyarországi fűrdők legelőkelőbb helyére, Balatonfüredre szerződött el.

— **Egy hitelszövetkezet adóperselye.** Nagyon életrevaló eszmét valósított meg legújabbban a szatmár németi ipari hitelszövetkezet. Tagjai részére ugyanis adóperselyt rendezett be, a melynek az a czélja, hogy a tagok apránként, heti vagy hónapos részletekben gyűjthessék össze a negyedévi adót, melynek egy összegben való befizetése a kis iparosnak bizonyosok gondot okoz. A tagok bejelentik, hogy a gyűjtést milyen részletekben akarják eszközölni, azután a szövetkezet a kitűzött napokon maga küld el hozzájuk, a kikötött részleteket incassálni. B befizetést negyedévenként a szövetkezet végzi el, sőt tervbe vették, hogy az intézkedések terjedése esetén a szövetkezet figyelemmel fogja kísérni a tagok összes adóügyeit, az adókövetést, ellátja a felszólalásokat stb. — A szövetkezetnek sok szerencsét kívánunk a jó ügy megvalósításához: örömmel látjuk, ha a példát minél több szövetkezet követne.

— Vettük a „Kert“, a kertészet összes ágait magába foglaló s nagy szakavatottsággal szerkesztett folyóirat ez évi 3-ik számát, melynek érdekes tartalmából a következőket emeljük ki. Németh József. Termő gyümölcsfűink téli ápolása. (Mauthner Ödön. egy finom dinya méltatása, Wágner János. Az állatok szerepe a növény magvak szét harcolásában. Az e számban közöltet 7 fametszet, teszi ezt hetőbbséggel. E folyóirat szerkesztője Mauthner Ödön Kiadóhivatala Bpest, Andrásy-ut 23. szám. Előfizetési díja egy évre 6 korona.

C S A R N O K.

Megtorlás.

A vér elborította Csoboth Pál szemét. agyára tódult; a daliás, vituló fiatal ember egy hörgésbe fúló jalkialással bukott le ajultán az iroda szonyegére.

A kiáltásra, zuhanásra ijedten futott be Gáspár, a hűséges inas, öreges rekedt hangján kiáltozva és Csoboth vállát rázogatva iparkodott életre kelteni a lélt urat. Az intézet többi tisztviselői is befontottak, ideges kapkodásuk közt nagysokára jutott eszükbe egy pohár vízzel önteni le a fiatal főkönyvelő arcát, homlokát. Erre az föleszmélt, halotti sárgaság terült el szép formájából kikelt arcán, szabódva, röstelkedve, hazug mostllyal háritott el minden segítséget, de azért csak vonszoltatta magát Gáspárral kis irodája pamlagára; mialatt a jószágos, öreg szolga szép hosszában eligazgatta a lábait, ő lassanként szedte össze emlékezőtében az eset részleteit, oda sem figyelve a kollegák részvevő kérdéseire. „Köszönöm, elmúlt, elszédültem, már semmi bajom!“ hebegte gyorsan, — a patak felett is gyorsan fut át az ember a deszkaszálon, hogy rá ne érjen elveszíteni az egyensúlyt, — a mire aztán az urak megnyugtatta kiszállingoztak. Gáspár egymán után két pohár vizet is erőszakolt a felocsudott emberbe aztán észrevevén, hogy valami levélféle hever az asztal mellett, — ejnye! pedig Csoboth ur nem szokott így szemetelni, — azt fölvette s gondosan az asztalra tette a féltépett boríték melé. „Ismerős irás,“ gondolta s aztán oda szólt a pihenőhöz: „Nagyságos ur, talán békocsit hoztak, otthon a nagyságánál majd egészen elmúlik a rosszullete.“

Csoboth felugrott, azaz hogy fektébe ülésbe roskadt, kinosan rángatózó arccal csak ennyit birt mon-

duni: „nem kell!“ Aztán egy percig meréven nézett maga elé, a pamlag párnájára hanyatlott, bágyadt sohajjal rumos theát hozatott.

Mikor a szolga eltávozott, Csoboth Pali, a wápadtan is „szép Pali,“ felkelt és bizonytalan léptekkel járkált a hosszas, keskeny irodában fel s alá. Az agyáról leszált vér így egészséges forgásba jutott, de a teljes eszmélet és világos emlékezés a fiatal férfi szívébe új tört döfött. A nyilaló gyötrellem most nem verte le lábáról: már nem találta készülletlenül. Hamar megjött a természetes visszahatása is: „eh, hátha nem is igaz?! Kár volt komolyan vennem a névtelen gazember rágalmat.“ Hanem azért mégis a levél után nyult és leült az olvasásához:

„Uram,
jobb későn, mint soha. Két heti késedelemmel ugyan, de ma délután pontban 4 órakor, saját lakásán vegye át kinevezési okmányát; új rangjául, érdemeire tekintettel, a felszarvazott férj“ címét és jellegét dímentesen adományozom.

A megillető (!?) tisztelettel

Alteregő.“

„Bolonság!“ gondolja a fiatal férj“ Piroska nem játszhat ki engem; engem . . . a kiért az első urat megcsalta. Nem elvetemült teremtés ő; csakhogy a koros ember mellett énnekem, a nála is fiatalabbnak. nem birt ellenállni. Aztán micsoda fickó mérközhetik velem? Kell nálam szebb, erőteljesebb, jobbkedvű ember? Még kétszerez mézeshetek után már a vére is kitombolta magát; most meg épeu hozzászoktattam a tartózkodáshoz, mióta — hat hete — éjfélig itt fáradok a bilanc mellett.“

Elégülten kelt föl s járkált újra továbbfűzve okoskodását. (Mintha bizony az asszony is. a híres „harminc éves asszony“, ugyan ilyen módon, higgadtan okoskodnék a kísértés idején!) Igaz, hogy sok rosszat hall az ember. Még az az utálatos Goldstein is milyen szép dzsentri-lányhoz férközött, mint protektor! No de Piroskának semmi-féle protekcióra sincs szüksége. Az öreg gróf meg péazzal tartja Feketénét, a ki ugyan éhenhalhatna a napidíjas, szép ura mellett; — de az én feleségem vagyonna többet kamatoz még az én fizetésemnél is! Eh, nincs rá eset, hogy az a nyomorult leóul igazat mondana!“

Mégis újra kezébe vette. Hm, olyan ismerős irás . . ! Egyszer csak felkacagott: „ezt csak Vámos írhatta. ijeszteni akar, bosszúból, amiért Piroskával én szarvaztam fel ökelmét! Na ügyvéd ur, jobb diplomatának tartottam!“

Hangos nevetésére a kollegák kíváncsian betekintettek az ajtón, de rögtön szétrebbentek: valoszinűleg rájuk nyitott a tulsó oldalon valamelyik igazgató. Csoboth észre sem vette; azt vette észre, hogy az imént elhamarkodta véleményét: végre is a kézírás hasonlósága nem elég bizonyíték, aztán az asszony első férje, Vámos, olyan méltósággal, gyöngéden, lovagiasan járt el a rajtakapottakkal szemben, mikor kikötette Csoboth házasságát és esendben elvált Piroskától (visszaadta egész hozományát, sőt többet is), hová sértés volna valami gyerekes vagy nemtelen lépést föltenni a derék ember felől . . . De hát akkor ki, és hogyan jutott az áruló szerepéhez? Talán mellékes kalandjainak valamelyikénél, a ki esetleg Piroskánál is árulkodott?!

Vihar tombolt a máskor olyan nyugodt főkönyvelő lelkében: Ordítani szeretett volna Othellóval: „Bizonyoságot nekem!“

Pillantása a fali órára esett; negyed ötre jart. „A galád firkász jól kiszámította, mit tegyen!“ dühöngött Csoboth: gyorsan kalapja és törös botja után nyult és bucsutlanul elrohant, észre sem véve a hátsó lépcső felől theájával közlőgő inasat.

Szinte futott a harmadik utcába, fel a palotaszertű bérház második emeletére; kulcsával lázas sietésséggel kinyitotta lakása külső ajtaját, s mire ez nagy zajjal becsapódott: ő már ott állt, ott támoalgott a boudoir közepén — előtte, reggeli pongyolában, rémült arccal felesége, és nyugodt ábrázattal Vámos, a ki alighanem otthon felejtette szaketjét.

A férj, azaz hogy Csoboth, egy hangot sem birt adni. Félíg ütésre emelte jobbját, de miutha karja utközben kővé meredt volna, nem jutott tovább. Az első férj, Vámos, miudanesetre fölénnyben vol. Szilárd, nyugodt hangon ennyit mondott: „Uram, én nem azért adtam önnek feleséget, hogy ő elhanyagolva, házibarátot fogadjon. Köszönje meg nekem, hogy az ön régi szerepet átvettem, s megakadályozom, hogy harmadik személyek avatkozzanak ő nagysága házasetébe.“

Csoboth elképedve, halálsápadtan hallgatta. Aztán fojtott hangon ennyit mondott: „Akkor nekem nincs itt keresni valóm“ — sarkon fordult és kitámolygott.

Harmadn p, átlótt homlokkal, lölték meg gyanúlan kirándulók a budai hegyek közt. Árnyéka azonban örökké válaszfal gyanánt állt a másik két büntárs között.

K . . . . . y.

Dalolj, Dalolj . . .

„Dalolj, dalolj, dalos madár!

Felvidít az éneked,

Lndalodó lelke bejár,

Bübájos, szép helyeket.“

Nem dalolok soha többé,

Elhalt a hang ajkamon,

Hangtalan nagy fájdalommal

Boldogságom siratom.

„Mért nem dalolsz, dalos madár?

A szivedet mi bántja?

Hivogatón zöldel a domb,

A nap ragyog, susog a lomb . . .

Dalolj, dalolj, madárka!

Nem dalolok soha többé:

Kicsiny párom elhagyott!

Oh, pedig én úgy szerettem . . .

Másért epedt, nem érettem:

Többé sohsem dalolok!

Végyváry Ferencz.

Innen-onnan.

Az új büntető eljárás.

Azt mondják, január elseje óta életbe lépett az új büntető eljárás. Eddig még semmi hatása nem mutatkozik. Avagy az új törvény nem szab büntetést az olyan ombérré:

aki az újjával piszkálja a fogait?

aki habzsolva eszi a levest?

aki szüröcsölve iszsa a kávét?

aki elrontja a legszebb tánczfigurát?

az olyan fiatal emberre, aki már háromszor tánczolt egy leánnyal, s mégsem kérte meg a kezét?

aki nem evett még ma egyebet, mint fekete retket, kenyeret és úgy megy az elite-bálba?

aki nem nősul, pedig van már hatszáz forintos állása?

aki nem tud alsózni?

aki kvart béléra nem mondja be a kasszát?

aki Kubelikot még nem hallotta?

akinek a szecsessziós irány nem tetszik?

akinek a Nemzeti Színház ellen kifogásai vannak?

aki a kvóra-ügyben még mindig nincs tájékozva?

aki sohasem gondolt arra, hogy képviselő legyen?

aki másnak ássa a vermet és a maga krumpliját rakja bele?

aki az anyósára nem mondott még rossz viccet?

aki csak azért nem foglalkozott a telepítési ügygel, mert nem ért hozzá?

Ha az ilyen főbenjáró vétkeket nem tudja megtorolni, akkor annak a törvénynek jobb lett volna életbe se lépnie.

Időjárási jelentés 1900. febr. 3. — febr. 9-ig.

Nap	Csapadék 24. ó. alatt m. m.	Hőmérséklet C. fokban				Jegyzet Az esőzés (csapadék) kezdeté és vége	Hővesztés a szabadban om.-hen 7 óra reggel
		7 ó. reg.	2 ó. d. u.	9 ó. este	kö- zép		
3	0.1 eső	4.5	11.2	7.8	7.8	d. u. 4 ó. — 6 ó eső nyoma	
4	5.8 eső	0.5	7.0	6.8	6.8	d. e. 8 ó. — d. u. 2 ó. 30 m. eső	
5	harmat	1.4	10.8	7.3	6.5		
6		4.1	11.2	6.8	7.4		
7	2.4 eső	4.7	11.2	4.8	6.9	éjjel eső	
8		3.8	7.0	4.0	4.9		
9	köd	—1.2	6.1	0.7	1.9	reggel köd.	

Szarvas, 1900. febr. 10.

Plenczner Lajos.

